

*Uudenmaan liitto
Nylands förbund*

Nylands förbunds publikationer A 22 - 2010

Nylands förbund

Landskapsöversikt för Nyland 2033

Vision och strategi

Nylands förbunds publikationer A 22 - 2010

Landskapsöversikt för Nyland 2033

Vision och strategi

Nylands förbunds publikationer A 22 - 2010
ISBN 978-952-448-297-4 ISSN 1236-679X (häftad)
ISBN 978-952-448-298-1 ISSN 1236-679X (PDF)

Grafisk design: BNL Euro RSCG
Bilder: Tuula Palaste-Eerola
Layout: Anni Levonen
Pärmteckning: Arja-Leena Berg
Översättning: Tiina Sjelvgren

Newprint Oy
Helsingfors 2010
800 st

Uudenmaan liitto | Nylands förbund

Aleksanterinkatu 48 A | 00100 Helsinki
Alexandersgatan 48 A | 00100 Helsingfors
puh. | tfn +358 (0)9 4767 411 | fax +358 (0)9 4767 4300
toimisto@uudenmaanliitto.fi | www.uudenmaanliitto.fi

Innehållsförteckning

Förord	7
1. Inledning	8
Landskapsöversikten för Nyland och dess betydelse och innehåll	8
Kommunerna i Östra Nyland ansluts till landskapet Nyland 2011	8
2. Framtida utmaningar i verksamhetsmiljön och landskapsöversiktens grundläggande antaganden	9
Nylands invånarantal uppgår till ca 1,7 miljoner år 2033	9
Befolkningen åldras	10
Omkring 890 000 arbetsplatser år 2033	10
Ungdoms- och vuxenutbildning en förutsättning för utveckling	11
Mer bostäder	11
Klimatförändringen	11
Den internationella konkurrensen genomgår en förändring	12
Kulturen som en del av landskapsutvecklingen	12
3. Nylands vision fram till år 2033	13
4. Strategiska målsättningar och strategiska val	14
Strategisk målsättning 1	14
Strategiskt val 1.1	14
Strategiskt val 1.2	15
Strategisk målsättning 2	15
Strategiskt val 2.1	15
Strategiskt val 2.2	15
Strategisk målsättning 3	15
Strategiskt val 3.1	16
Strategiskt val 3.2	16
Strategisk målsättning 4	16
Strategiskt val 4.1	16
Strategiskt val 4.2	16
Strategiskt val 4.3	16
Strategiskt val 4.4	17
Strategisk målsättning 5	17
Strategiskt val 5.1	17
Strategiskt val 5.2	18
Strategiskt val 5.3	18
Strategisk målsättning 6	19
Strategiskt val 6.1	19
Strategiskt val 6.2	19
5. Eventuella konsekvenser	20

Aleksanterinkatu 48 A | 00100 Helsinki
 Alexandersgatan 48 A | 00100 Helsingfors
 puh. | tfn +385 (0)9 4767 411 | fax +358 (0)9 4767 4300
 toimisto@uudenmaanliitto.fi | www.uudenmaanliitto.fi

Författare	
Nylands förbund	
Publikation	
Landskapsöversikt för Nyland 2033 Vision och strategi	
Seriens namn Nylands förbunds publikationer A	
Seriens nummer 22	Utgivningsdatum 2010
Sidor 20	Bilagor 0
ISBN 978-952-448-297-4 (häftad), 978-952-448-298-1 (PDF)	ISSN 1236-679X
Språk Svenska	Sammandrag
Referat	
Landskapsöversikten är en strategisk långsiktplan för landskapets utveckling. Utarbetandet av översikten baserar sig på två lagar: markanvändnings- och bygglagen samt regionutvecklingslagen. Landskapsöversiktens centrala uppgift är att göra det möjligt att på landskapsnivå planera verksamheten och områdesanvändningen till att betjäna samma mål. Landskapsplanen och -programmet visar i sin tur hur man tänker uppnå dessa mål. Kärnan för landskapsöversikten för Nyland 2033 är sammanfattat i visionen om att "Nyland är ett internationellt konkurrenskraftigt metropolområde med välmående människor". Visionen konkretiseras i sex strategiska mål. Dessa strategiska mål försöker man uppnå genom strategiska val, d.v.s. strategiska riktlinjer, för verksamheten. För varje strategiskt mål har 2-4 strategiska val angetts. Översiktens allmänna riktlinjer är tillväxtorientering och ekologisk hållbarhet. Landskapsöversikten godkänns av landskapsfullmäktige. Den är en politisk viljeyttring och en utgångspunkt och bas för landskapets utveckling. Landskapsöversikten för Nyland 2033 har beretts i samarbete med medlemskommunerna och olika intressegrupper. Landskapsöversikten för Nyland 2033 utarbetades innan statsrådet fattade beslut om att medlemskommunerna i Östra Nylands förbund från och med början av 2011 ska ansluta sig till Nylands förbund. I arbetet kring landskapsplanen och -programmet för hela Nyland och i den övriga landskapsplaneringen kommer landskapsöversikterna för bägge förbunden att beaktas.	
Rapporten är utarbetad av Markku Hyypiä, Ari Laineuvo	
Nyckelord (ämnesord) Regional utveckling, landskap, strategisk planering	
Övriga uppgifter Publikationen finns även i nätversion på vår webbplats www.uudenmaanliitto.fi Publikationen finns också i finsk version (Uudenmaan maakuntasuunnitelma 2033, Uudenmaan liiton julkaisuja A 21).	

Förord

Landskapens centrala planeringsdokument består av landskapsöversikt, landskapsplan, landskapsprogram samt genomförandeplan för landskapsprogram. Landskapsöversikten är en strategisk långsiktplan för landskapets utveckling. Den utgör grunden för all övrig planering i regionen. Utarbetandet av landskapsöversikten baserar sig på två lagar: markanvändnings- och bygglagen samt regionutvecklingslagen.

Landskapsöversikten utarbetas för varje fullmäktigeperiod, dvs. med fyra års mellanrum. I enlighet med statsmaktens rekommendationer och etablerad praxis godkänns landskapsöversikten av landskapsfullmäktige under det första verksamhetsåret. Nylands landskapsfullmäktige godkände 'Landskapsöversikten för Nyland 2033' vid sitt sammanträde den 9 december 2009.

Landskapsöversikten ger uttryck för den gemensamma vilja som centrala aktörer i regionen har för landskapets utveckling på lång sikt. Centrala aktörer är bl.a. kommuner och samkommuner, företag, statens regionförvaltningsmyndigheter, forsknings- och utbildningsinstitutioner samt olika organisationer och sammanslutningar. Landskapsöversikten för Nyland har beretts i samarbete med förbundets medlemskommuner och olika intressegrupper.

Nylands förbund vill tacka all som deltagit i utarbetandet av landskapsöversikten för ett gott samarbete. Samtidigt önskar man att det goda arbetet för att utveckla landskapet för dess invånares bästa fortsätter genom ett aktivt samarbete med olika aktörer inom regionen.

Landskapsöversikten för Nyland 2033 utarbetades innan statsrådet fattade beslut om att medlemskommunerna i Östra Nylands förbund från och med början av 2011 ska ansluta sig till Nylands förbund. I arbetet kring landskapsplanen och -programmet för hela Nyland och i den övriga landskapsplaneringen kommer landskapsöversikterna för bägge förbunden att beaktas.

Vi hoppas att den goda samarbetsandan som rått vid utarbetandet av landskapsöversikten också ger en flygande start för det praktiska genomförandet. En exceptionellt viktig tidsperiod för en allt starkare landskapsutveckling ligger framför oss.

Helsingfors, januari 2010

Eero Heinäluoma
ordf. för landskapsfullmäktige

Ossi Savolainen
landskapsdirektör

1. Inledning

Landskapsöversikten för Nyland och dess betydelse och innehåll

Landskapsöversikten är en strategisk plan på lång sikt för utveckling av landskapet. Den baserar sig på två lagar: markanvändnings- och bygglagen och regionutvecklingslagen. Landskapsöversiktens centrala uppgift är att göra det möjligt att på landskapsnivå planera verksamheten och områdesanvändningen till att betjäna samma mål. Landskapsöversikten utarbetas vart fjärde år. Den godkänns av landskapsfullmäktige. Landskapsöversikten visar de huvudsakliga målen för utvecklingen av landskapet. Landskapsplanen och -programmet samt dess genomförandeplan visar i sin tur hur man tänker uppnå dessa mål. Landskapsöversikten styr också utarbetandet av landskapsplanen.

Landskapsöversikten är den högsta planformen i ett plansystem som består av flera faser. Därmed är den mycket allmän till sin natur. Landskapsöversiktens strategiska betraktelsesätt innebär att man i planen måste göra många val också bland goda alternativ. Man blir alltså tvungen att avvisa även goda idéer.

Grundidén i landskapsöversikten för Nyland 2033 uttrycks i dess vision: Nyland är ett internationellt konkurrenskraftigt metropolområde med välmående människor. I anslutning till visionen har sex strategiska mål tagits fram. Dessa strategiska mål försöker man uppnå genom strategiska val, dvs. strategiska riktlinjer för verksamheten. Sammanlagt 2–4 strategiska val har angetts för varje strategiskt mål.

I sista hand är det invånarna och aktörerna i landskapet som drar nytta av landskapsöversikten, eftersom man vill skapa bästa möjliga utvecklingsmöjligheter och förutsättningar för dem att leva ett gott liv. De mest centrala aktörerna inom landskapet är kommunerna och samkommunerna, de statliga regionförvaltningsmyndigheterna, företagen, forsknings- och utbildningsanstalterna samt många organisationer och samfund.

Landskapsöversikten har utarbetats i brett samarbete med de centrala aktörerna i landskapet.

Kommunerna i Östra Nyland ansluts till landskapet Nyland 2011

Medlemskommunerna i Östra Nylands förbund ansluter sig till Nylands förbund 1.1.2011. Sammanslagningen innebär att befolkningen i landskapet Nyland ökar med cirka 95 000 personer och att landskapets kultur- och näringsliv blir mer mångsidigt.

I utarbetandet av landskapsöversikten har man inte kunnat beakta förenhetligandet av landskapet Nyland. Uppgifterna och prognoserna i översikten baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga vid tidpunkten för utarbetandet. Däremot beaktas de landskapsöversikter för landskapen Nyland och Östra Nyland som har utarbetats i arbetet med landskapsplanen och -programmet som gäller hela Nyland och i den övriga verksamheten som gäller landskapet.

2. Framtida utmaningar i verksamhetsmiljön och landskapsöversiktens grundläggande antaganden

Nylands utveckling påverkas i synnerhet av befolkningsökningen och förändringarna i befolkningsstrukturen, internationaliseringen, urbaniseringen samt miljöförändringarna. De åtgärder som behövs för att stoppa klimatförändringen samt anpassningen till den utgör betydande utmaningar de kommande åren och decennierna.

För landskapsöversikten utarbetades en prognos för befolkningsstillväxten och den ekonomiska tillväxten som baserar sig på en positiv ekonomisk utveckling. Detta grundalternativ utvärderas i förhållande till det snabba och det långsamma tillväxtalternativet.¹

Nylands invånarantal uppgår till ca 1,7 miljoner år 2033

Befolkningsutvecklingen i landskapet står i relation till den ekonomiska utvecklingen: en ekonomisk tillväxt ökar arbetstillfällena och flyttrörelsen, och en befolkningsökning ökar i sin tur den ekonomiska tillväxten genom en ökad konsumtion och framför allt genom ett större utbud av arbetskraft.

I grundalternativet växer befolkningen i Nyland med cirka 300 000 personer fram till år 2033. Då

skulle landskapets invånarantal uppgå till omkring 1,7 miljoner människor. I grundalternativet är produktionstillväxten 2,5–3 procent per år.

I det snabba tillväxtalternativet är produktionstillväxten cirka 3–4 procent årligen. Alternativet utgår från att invånarantalet i Nyland år 2033 är cirka 50 000 personer större än i grundalternativet.

I det långsamma tillväxtalternativet är den ekonomiska tillväxten i genomsnitt 1–2 procent per år, vilket innebär att befolkningsmängden år 2033 är cirka 80 000 personer mindre än i grundalternativet.

Det snabba tillväxtalternativet kan förverkligas, men det är inte särskilt sannolikt, även om man med aktiva åtgärder skulle sträva efter det. För att alternativet ska förverkligas behövs det nya tillväxtbranscher och snabba tillväxtcykler i likhet med i slutet av 1990-talet. Eftersom planeringen omfattar närmare 25 år, borde man ha fler tillväxtcykler. Det är förstås bra att man strävar efter en snabb tillväxt, eftersom en snabb ekonomisk tillväxt breddar skattebasen och vi därmed är bättre utrustade att möta de utmaningar som den åldrande befolkningen för med sig.

¹ Kalkylerna har tagits fram av politices doktor Seppo Laakso, och de grundar sig på en regioneconomisk modell som han har utvecklat. Befolkningsutvecklingen i huvudstadsregionen och de omkringliggande kranskommunerna påverkas väsentligt av hurdana möjligheter det finns för bostadsproduktion. Uppgifterna grundar sig på de uppgifter som kom fram i samband med Helsingforsregionens MTB-arbete åren 2007–2008.

Tabell 1. Den demografiska utvecklingen i Nyland (%) 2010–2035

Åldersgrupp	GRUNDALTERNATIV			SNABB TILLVÄXT			LÅNGSAM TILLVÄXT		
	0-19	20-64	65+	0-19	20-64	65+	0-19	20-64	65+
2010	22,9	63,8	13,4	22,9	63,8	13,3	22,9	63,7	13,4
2015	21,7	61,9	16,3	21,7	62,1	16,2	21,7	61,7	16,6
2020	21,4	60,5	18,1	21,4	60,7	17,9	21,3	60,2	18,5
2025	21,4	59,3	19,3	21,5	59,5	19,0	21,3	58,9	19,9
2030	21,4	58,1	20,5	21,6	58,3	20,1	21,2	57,6	21,2
2035	21,2	57,4	21,4	21,4	57,7	20,9	21,0	56,8	22,2

Tabell 2. Arbetsplatser i Nyland ²

Arbetsplatser	2007	2010	2015	2020	2025	2030	2035
Nyland totalt	718 050	75 400	792 000	824 000	853 000	878 000	890 000
Huvudstadsregionen	590 000	620 500	652 000	679 000	703 000	724 000	734 000
Övriga Nyland	128 050	133 500	140 000	145 000	150 000	154 000	156 000

Det kan anses realistiskt, men ytterst utmanande att lyckas uppnå den ekonomiska tillväxten i grundalternativet. För att grundalternativet ska förverkligas krävs en inflyttning på cirka 6 200–6 800 personer årligen. Eftersom befolkningsrörligheten inom Finlands gränser knappast kommer att öka, grundar sig befolkningsökningen i Nyland i huvudsak på invandring. En befolkningsökning och en ekonomisk tillväxt som baserar sig på invandring förutsätter att man lyckas höja sysselsättningsgraden bland invandrarna betydligt. En befolkningsökning som inte genererar ett större utbud av arbetskraft stöder inte den positiva växelverkan mellan ekonomisk utveckling och befolkningsutveckling. För att höja sysselsättningsgraden bland invandrarna måste integreringen av invandrarna i samhället effektiviseras, speciellt i fråga om utbildning. Dessutom måste man kunna förebygga en särutveckling av bostadsområdena i de stora städerna där vissa områden stagnerar och blir områden med ständigt hög arbetslöshet och segregation.

Syftet med riktlinjerna i landskapsöversikten är att förverkliga grundalternativet och en invandrarpolitik som stöder detta. Om det långsamma tillväxtalternativet blir verklighet kommer jämvikten i den offentliga ekonomin att försvagas och åtgärder för att anpassa de kommunala tjänsterna kommer att krävas.

Befolkningen åldras

Finlands och Nylands befolkning åldras, och de äldsta åldersklassernas andel av hela befolkningen ökar. Fenomenet är bekant i de flesta länderna i Europa och bl.a. i Japan. Redan år 2015 kommer andelen människor över 65 år att vara betydligt högre än den är nu. Den åldrande befolkningen ökar efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster och förändrar boendebehovet. Den utgör också en utmaning med tanke på tillgången på arbetskraft och balansen i den kommunala ekonomin och hela den offentliga ekonomin. Det finns ett positivt samband mellan befolkningsökning och ekonomisk tillväxt. En snabb befolkningsstillväxt och ekonomisk tillväxt minskar åldrandets betydelse medan en långsam tillväxt ökar den. Genom att beakta hälsofrämjandet och dess effekter på näringslivet i alla beslut ökar man välbefindandet hos befolkningen och i arbetslivet.

Omkring 890 000 arbetsplatser år 2033

En produktionsökning i enlighet med grundalternativet skulle innebära att antalet arbetsplatser i Nyland ökar med cirka 170 000 från år 2007 till år 2033 och att det år 2033 skulle finnas cirka 890 000 arbetsplatser. Enligt det snabba tillväxtalternativet finns det år 2033 cirka 950 000 arbetsplatser och enligt det långsamma alternativet är antalet arbetsplatser cirka 750 000.

² Kalkylerna har tagits fram av politices doktor Seppo Laakso, och de grundar sig på en regionekonomisk modell som han har utvecklat.

Ungdoms- och vuxenutbildning en förutsättning för utveckling

I genomsnitt är befolkningen i Nyland välutbildad. Den andel av befolkningen som har avlagt examen är något större och den andel som har avlagt högre examen betydligt större än i Finland i genomsnitt. Den höga utbildningsnivån i Nyland gäller emellertid endast Helsingfors ekonomiska region.

I utbildningshänseende är den låga utbildningsnivån bland befolkningen i Raseborgs och Lovisa ekonomiska region ett problem i Nyland, liksom även de ungdomar som enbart har gått grundskola eller avlagt studentexamen och som saknar yrkesexamen. I samtliga ekonomiska regioner i Nyland är andelen ungdomar i åldern 17–24 år som saknar yrkesexamen i sin åldersklass större än i hela Finland i genomsnitt. I Raseborgs ekonomiska region är andelen störst, även om den har minskat.

Mer bostäder

Om befolkningmängden ökar med cirka 300 000 nya invånare fram till år 2033, betyder det att behovet av nya bostäder, kontorslokaler för näringsliv och kommunala tjänster samt trafikleder ökar.

Grundstrukturen i trafikinätet som skapades på 1970-talet måste förnyas så att det motsvarar den nya bostättningsstrukturen. En befolkningsökning i området kräver en betydande satsning på utveckling av trafiklederna speciellt i randområdena i huvudstadsregionen. Speciellt viktigt är det att utveckla tvärtrafiken och att utnyttja den befintliga strukturen på ett hållbart sätt.

Det är inte enbart en befolkningsökning som framkallar behovet av nya bostäder, utan lika stor

inverkan har även förändringarna i boendetätheten som i huvudsak är en följd av att bostadshushållen krymper. Bostadshushållens genomsnittliga storlek i Nyland uppgick till cirka 2,06 år 2008, och den uppskattas sjunka till under 1,9 i takt med att befolkningen åldras och antalet personer som bor ensamma stiger. Om man dessutom beaktar att hushållen blir allt förmögnare och att en liten mängd bostäder faller ur bruk varje år kommer det årligen att behövas i genomsnitt 12–13 000 nya bostäder.

Klimatförändringen

Klimatet på jorden är en flerdimensionell helhet, där växlingarna mellan kallare och varmare klimatperioder normalt har utvecklats under långa tidsperioder. Under de senaste två århundradena har hundratals miljarder ton koldioxid och andra växthusgaser släppts ut i atmosfären till följd av användningen av fossila bränslen, lantbruket och skövlingen av skogar. Växthusgasutsläppen har startat en global klimatförändring som eskalerar så snabbt att den saknar referenspunkt i jordens utforskade klimathistoria.

Temperaturen stiger i allt snabbare takt. Under de senaste 20 åren har man uppmätt 15 av de varmaste åren någonsin på jorden.

För att bromsa upp den globala uppvärmningen och klimatförändringen måste mängden växthusgasutsläpp i atmosfären minskas både snabbt och betydligt globalt sett. I den klimat- och energipolitiska framtidsredogörelsen som regeringen har godkänt är målet att minska utsläppen i atmosfären med minst 80 procent i Finland före år 2050 jämfört med nivån år 1990.

Dessa utsläppsmål är ytterst utmanande. För att uppnå målen krävs både att användningen av fossila bränslen minskar betydligt och att energin och naturresurserna utnyttjas på ett betydligt mer sparsamt och hållbart sätt. Huruvida man lyckas globalt sett beror till stor del på om man får så många länder och områden i världen som möjligt att förbinda sig till de rättvisa avtalen och åtgärderna som staterna och det internationella politiska systemet har utarbetat.

En mer sparsam och hållbar användning av energin och naturresurserna öppnar upp betydande internationella affärsmöjligheter för yrkesskickliga och kunniga invånare i Nyland.

Den internationella konkurrensen genomgår en förändring

Den internationella konkurrensen har förändrats och kommer att förändras till sin natur. Konkurrensen mellan olika nationer får ge vika för konkurrensen mellan mindre regioner: nu är det städer och stadsregioner som konkurrerar med varandra. Urbaniseringen fortskrider på bred front och det bildas allt större stadsregioner, dvs. metropoler. Resultatet av denna utveckling är att konkurrensen mellan olika metropolområden blir allt hårdare. De konkurrerar i synnerhet om framgångsrika företag och om arbetsplatser med hög produktivitet och hög inkomstnivå – inte om arbetsplatser med fokus på massproduktion. Hittills har Nyland inte lyckats svara på denna utmaning så väl att regionen skulle ha upplevts som ett attraktivt eller lockande område för internationella investeringar.

Nyland är i många hänseenden en mycket heterogen region. Detta kan vi se i region-, befolknings- och kommunstrukturen och även i produktionsstrukturen. Som helhet är produktionsstrukturen i Nyland mycket serviceintensiv, med undantag av västra Nyland där det finns betydligt mer industriproduktion än i Finland i genomsnitt. Den åldrande befolkningen är en utmaning speciellt i Raseborgsregionen där andelen invånare som

har fyllt 65 år kommer att vara mycket hög redan inom de närmaste åren.

Kulturen som en del av landskapsutvecklingen

Det totala ekonomiska värdet för sektorn för kultur och kreativa branscher beräknades uppgå till över 650 miljarder euro inom Europeiska unionen år 2004. Detta innebär en andel på 2,6 procent av hela EU:s bruttonationalprodukt, och branschen sysselsatte 3,1 procent av den sysselsatta arbetskraften inom EU. Branschens betydelse är inte jämnt fördelad; det finns länder där kulturen har en betydande ekonomisk effekt och länder där kultursektorn fortfarande är relativt outvecklad. I Finland är kulturbranschens betydelse något högre än genomsnittet i EU, år 2005 omsatte branschen totalt 13,6 miljarder euro och sysselsatte 62 000 personer.

Kultursektorn växer betydligt snabbare än de övriga sektorerna. Skillnaderna inom Finland är stora, och situationen i Nyland är exceptionell så till vida att branschen uttryckligen koncentreras till detta landskap. I Nyland finns många av de viktigaste offentliga konstinstitutionerna, alla konstuniversitet och många andra läroinrättningar som erbjuder yrkesutbildning inom konst, en stor del av kulturindustriklustret och en betydande mängd stödtjänster för branschen. De finländska kulturexperterna koncentreras till just detta landskap: då 29 procent av den sysselsatta arbetskraften i Finland arbetar i Nyland, finns 51 procent av arbetskraften inom konstbranschen i Nyland. Nyland utgör centrum för kulturbranschen, där unika nätverk mellan olika aktörer och personer inom olika politiska block kan utvecklas.

På 2000-talet har kulturens innovativa roll betonats som en del av näringspolitiken, och syftet med denna strategi är att försöka hitta svar på dessa möjligheter. Det finns möjlighet att hitta kreativa lösningar speciellt inom välfärdsbranschen, invandrarfrågorna, integrationsstödet för nya bostadsområden och utvecklingen av nya affärsmodeller.

3. Nylands vision fram till år 2033

Nyland är ett internationellt konkurrenskraftigt metropolområde med välmående människor

Visionen visar att nyländska aktörer, dvs. kommuner, företag, statliga regionförvaltningsmyndigheter, forsknings- och utbildningsanstalter och organisationer gärna ser att det egna landskapet blir mer internationellt och attraktivt. Dessa två egenskaper hör ihop. Tills vidare har Nyland inte varit särskilt framgångsrikt i att locka internationella företag eller utländsk arbetskraft.

Utgångspunkten för landskapsöversikten är en årlig produktionsökning på 2,5–3 procent. Detta förutsätter att landskapet får mer utländska investeringar än hittills, och även att mängden utländsk arbetskraft ökas.

När man vill förbättra Nylands attraktionskraft, måste man veta vem man konkurrerar med. Nylands konkurrenter är andra metropolområden, inte andra finländska regioner. Metropolområdet utgör centra för befolkningen, ekonomin, handeln, trafiken, förvaltningen, kulturen samt undervisningen och forskningen. Vid sidan om handeln är företagens huvudkontor och andra anslutande verksamheter kännetecknande ekono-

miska funktioner för metropolområden.

Nylands attraktionskraft, internationalism och metropolställning är endast medel. Det viktigaste är välmående människor. Och välmåendet består av psykiskt, kulturellt, ekonomiskt, fysiskt och socialt välmående.

Enligt landskapsöversikten utgör Nyland en kreativ och mångsidig grogrund för kultur år 2033, där företagsverksamheten som grundar sig på kreativt kunnande stärker näringslivsstrukturen och sysselsättningen i regionen. Kulturen kan ses som en stor möjlighet i Nyland som omfattar ett brett spektrum av funktioner med allt från frivillig verksamhet på gräsrotsnivå till kulturindustri och kulturpolitik. Kulturen kan samtidigt vara betydelsefull för de enskilda individerna i hela landskapet Nyland – och i ännu bredare omfattning. I strategin får kulturens självstyrande och autonoma ställning erkännande, och den ges även utrymme samtidigt som man utnyttjar dess instrumentella betydelse. Kulturen får och ska vara en del av den samhälleliga utvecklingen.

4. Strategiska målsättningar och strategiska val

Strategisk målsättning 1

Rollerna för Nyland och dess delar har identifierats. Landskapets olika delar har olika styrkor och dessa ska utnyttjas. På så sätt kan vi skapa förutsättningar för ett gott liv för invånarna i regionen.

Man har inte lyckats utnyttja de olikheter som finns i landskapets olika delar tillräckligt väl i den regionala utvecklingen. Ett starkt metropolområde behöver de möjligheter som erbjuds av centra utanför huvudstadsregionen och på landsbygden för att tillgodose behoven i fråga om arbetsplatser, bostättning, kultur, naturmiljö och rekreation.

Strategiskt val 1.1

Nylands regionala utveckling tar utgångspunkt i metropolmodellen.

En stark huvudstadsregion är en förutsättning för hela Finlands framgång. Nyland utvecklas som ett växande metropolområde i enlighet med Lissabonstrategin genom att speciell uppmärksamhet fästs vid kompetens och innovationer samt en fungerande regionstruktur. Samtidigt förebyggs

problem. Typiska problem för metropolområden är bostadslöshet, droger, kriminalitet och fattigdom.

För att invånarna i Nyland ska må bra och landskapet vara konkurrenskraftigt förutsätts att regionen har ett tillräckligt mångsidigt och högklassigt utbud av bostäder. Bostadsutbudet och prisnivån i regionen är nyckelfrågor för tillgången på arbetskraft. Personer som flyttar, såsom invandrare, har oftast inte möjligheter att skaffa en egen bostad. En viktig framgångsfaktor för ett metropolområde är därför att det finns ett tillräckligt utbud av hyresbostäder.

Med tanke på invånarnas livskvalitet och landskapets identitet och konkurrenskraft är det viktigt att den bebyggda miljön sköts och utvecklas på ett kulturellt, ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. I rapporten Vår gemensamma metropol presenteras målsättningarna på landskapsnivå för utvecklingen av byggandekulturen i Nyland.

Nyland utvecklas som en del av metropolnätverket i Östersjöregionen. Landskapet har en synlig och klar roll i detta nätverk.

Strategiskt val 1.2

Den karaktäristiska livskraften som finns i centra utanför huvudstadsregionen och den omkringliggande landsbygden utvecklas, liksom också växelverkan mellan dessa områden och huvudstadsregionen.

Den livskraft som kännetecknar ett starkt centrum skapar goda förutsättningar att utveckla också den omkringliggande regionen. Likaså blir näringslivet och boendemöjligheterna mångsidigare tack vare de centra som ligger omkring metropolområdet och den omkringliggande landsbygden, vilket förbättrar konkurrenskraften i hela metropolområdet.

Vi satsar på kollektivtrafiktjänster och speciellt på att utveckla spårtrafiken. Vi förbättrar tillgången på arbetsplatser genom att se till att de ligger nära invånarna och vid kollektivtrafikledernas knutpunkter och genom att utveckla alternativa sätt att utföra arbete. Vi utvecklar helheter, samhälleliga bostadsområden, där tjänsteutbudet tillgodoser de dagliga behoven oberoende av kommungränserna.

Strategisk målsättning 2

Vi ska trygga förutsättningarna för tillhållandet av välfärds- och utbildningstjänster för alla invånare i hela landskapet.

Det finns två stora utmaningar när det gäller tryggheten av välfärds- och utbildningstjänster för våra invånare. Vi behöver en bred skattebas genom vilken vi kan finansiera tjänsterna och tillräckligt med kompetent arbetskraft som kan producera dessa tjänster.

Strategiskt val 2.1

I Nyland främjas den arbetsföra befolkningens deltagande i arbetslivet.

Det är möjligt att höja den arbetsföra befolkningens deltagande i arbetslivet:

1. Tiden i arbetslivet förlängs i inledningsskedet, dvs. unga ska bli snabbt färdiga med sin utbildning och komma ut i arbetslivet.

2. Tiden i arbetslivet förlängs i slutskedet, dvs. folk ska gå senare i pension.
3. Deltagandet i arbetslivet ökas också för de övriga åldersklasserna.

Samtliga tre punkter är viktiga med tanke på helheten. Den sista punkten (3) och dess betydelse har inte uppmärksamats i den offentliga debatten lika mycket som de två första punkterna. Ändå utgör 30–60-åringarna den klart största gruppen människor i arbetsför ålder jämfört med de två övriga grupperna. Det är ytterst viktigt att också denna grupps deltagande i arbetslivet ökar från den nuvarande nivån.

Strategiskt val 2.2

Vi främjar integrationen av invandrare i samhället.

Landskapsöversikten grundar sig på en nettoinflyttning på 6 200–6 800 invånare per år, varav största delen kommer att vara invandring. För att integrationen av invandrarna i samhället ska lyckas krävs att det finns arbetsplatser för dessa, och vi måste lyckas höja deras sysselsättningsgrad. Utvecklingen av utbildnings- och kulturpolitiken är avgörande faktorer i detta. Speciell uppmärksamhet måste fästas vid unga invandrare.

Strategisk målsättning 3

Nyland ska locka investeringar och företag.

När befolkningen blir äldre, innebär det oundvikligen att produktionen av välfärdstjänster ökar. Den ökande produktionen av välfärdstjänster behöver en motvikt som en ökad företagsverksamhet kan erbjuda. Den skapar resurser också för finansieringen av välfärdstjänster. Företagsverksamheten i Nyland växer på tre sätt:

1. Ny företagsverksamhet inleds.
2. Nuvarande företag växer och förnyas sig.
3. Nyland lockar nya företag och investeringar utanför landskapets område.

Varje delområde är viktigt. Den sista punkten (3) har ändå valts ut som en strategisk målsättning, eftersom den är Nylands akilleshäla och dess

potential har utnyttjats allra minst. Målet är att locka hit företag och investeringar från utlandet, inte från övriga delar av Finland.

Strategiskt val 3.1

I Nyland utvecklas logistiska lösningar som bidrar till att göra regionen mer tillgänglig.

Nyland ligger långt ifrån de stora västeuropeiska metropolerna. Detta är en viss nackdel i konkurrensen om internationella investeringar. Vi ska sträva efter att minska denna konkurrensnackdel. Detta lyckas vi med genom att göra regionen mer tillgänglig.

Uppfattningen om att Nyland ligger avskides är också en föreställning som vi kan påverka. Östersjöregionen kommer i framtiden att vara mer attraktiv i förhållande till de övriga metropolområdena i Europa. Nylands attraktivitet måste stärkas i förhållande till de övriga metropolerna i Europa. I detta innehar hamn- och flygplatsområdena samt spårförbindelserna som utvecklas i Nyland en central roll.

Strategiskt val 3.2

Vi skapar förutsättningar för nyländska företag att hitta och bygga upp strategiska partnerskap med utländska företag.

Företagsverksamheten ska allt oftare basera sig på hög kompetens, utbildning och specialkunskaper. Företag måste skaffa sig samarbetspartner med kompletterande kompetens för att säkerställa den egna verksamheten. Lämpliga samarbetspartner finns inte alltid i hemlandet, och därför är det nödvändigt att knyta kontakter med utländska företag. Denna typ av samarbetspartner är också mer benägna att investera i Nyland.

Strategisk målsättning 4

Nyland ska bli det viktigaste innovationscentrumet i Östersjöregionen.

Målet är att det skapas innovationer i Nyland samt att aktörerna i Nyland har goda färdigheter att ta till sig information, teknologi och innovationer som skapats någon annanstans och att utnyttja och modifiera dem efter sina egna behov.

Strategiskt val 4.1

Nyland blir en kundorienterad och öppen innovationsmiljö där de styrkor som landskapets olika delar har utnyttjas.

Med innovationsmiljö avses ett system som skapar förutsättningar för växelverkan mellan företag och kunder och där man kan utnyttja den skapade konkurrensfördelen på ett ekologiskt hållbart sätt. En livslång kulturstråksmodell är förutsättningen för innovationer.

Strategiskt val 4.2

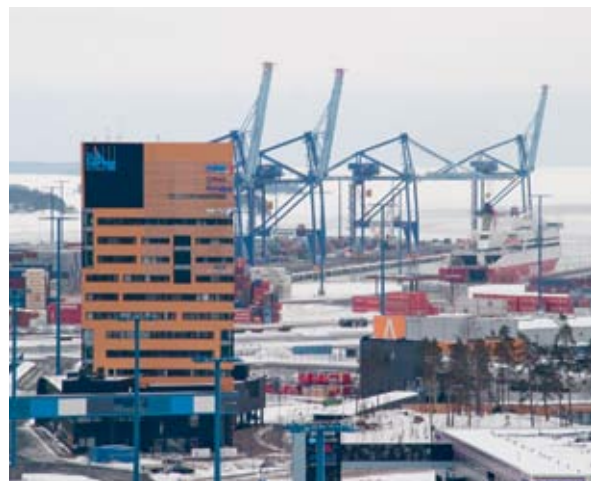
Vi skapar förutsättningar för vetenskaps- och forskningsbaserad innovationsverksamhet och praktiskt inriktad innovationsverksamhet.

Innovationer uppstår i gränsytorna mellan olika aktörer. Resurserna för universitetens och högskolornas grundforskning och tillämpade forskning i kombination med kompetensen och behoven hos företagen och samfunden utgör grunden för den innovativa utvecklingen.

Strategiskt val 4.3

Högskolenätverket utvecklas enligt den tvärvetenskapliga modellen.

Gränssytor och kreativa spänningar är viktiga för att nya innovationer ska uppstå. Dessa är också de grundläggande tankarna bakom den tvärvetenskapliga modellen. Genom att utveckla campusmodellen vid högskolorna skapar vi goda förutsättningar för de studerande att kommunicera och knyta kontakter. Att erbjuda språkutbildning för utländska studenter är viktigt för att de ska integreras i det finländska samhället och i Nyland.

Strategiskt val 4.4

Hållbar utveckling främjas genom innovationer.

Genom innovationer som stöder en hållbar utveckling kan vi spara icke förnybara naturresurser och minska utsläppen. Efterfrågan på dessa innovationer är globalt sett stor, eftersom t.ex. minskningen av växthusgasutsläppen är ytterst utmanande utan radikala innovationer. Nyland bör ha en dubbelroll på denna marknad:

1. Vi tar till oss och utnyttjar snabbt innovationer som uppstått någon annanstans.
2. Vi utvecklar och kommersialiserar innovationer som främjar en hållbar utveckling.

Strategisk målsättning 5

Samhällsstrukturen i Nyland är fungerande och effektiv; den minskar energiförbrukningen och behovet av transport samtidigt som den främjar välmående.

Denna strategiska målsättning och de strategiska val som verkställer målsättningen styr speciellt utarbetandet av landskapsplanen.

En splittrad samhällsstruktur har en negativ inverkan på verksamheter, ekonomin och miljön. Målet är att förenhetliga samhällsstrukturen. Detta görs genom att samordna markanvändningen och trafiken, förebygga en splittrande utveckling och förenhetliga redan splittrad struktur. Områden harmoniseras genom att deras särdrag bibehålls. I arbetet använder man sig av kollektiv- och spårtrafiklösningar i så stor omfattning som möjligt. När man förenhetligar samhällsstrukturen måste man se till att bevara tillräckligt med rekreations-

och naturområden för att boendemiljöerna ska vara trivsamma.

Strategiskt val 5.1

Samhällsstrukturen utvecklas på ett hållbart sätt genom att man utnyttjar den befintliga infrastrukturen.

Utgångspunkten är att utveckla områdes- och samhällsstrukturen genom att man utnyttjar den befintliga infrastrukturen och servicenätverket. Denna tanke har varit bärande inom ramen för projektet Hållbar regionstruktur inom metropolområdet (METKA) där de fyra riktlinjerna på lång sikt är: 1) förtäta 2) komplettera 3) håll 4) välj.

Modellen innebär att man övergår till följande fas först när det är nödvändigt. Först ska samhällsstrukturen förtätas och sedan kompletteras. Med komplettering avser man sådana lösningar som tagits fram t.ex. i Marja-Vanda: Ringbanan byggs och obebyggda områden i direkt anslutning till banan utnyttjas för nytt byggande.

Den tredje fasen (håll) betyder att nya områden tas i bruk först när det är nödvändigt. Och när det är nödvändigt att ta ett nytt område i bruk, kan det hända att valet måste göras mellan områden i två eller flera olika kommuner eller sådana områden som inte begränsas till endast en kommuns område.

Statens mål för bostadsbyggandet och det intentionsavtal som har ingåtts med kommunerna förutsätter en betydande tillväxt, vilket i sin tur innebär att trafikinfrastrukturen ska utvecklas enligt regionens tillväxtbehov. Utöver Ringbanan har

man beslutat att bygga Västmetron. I den fortsatta planeringen bör man fatta beslut om i vilken ordning de stora trafikinvesteringarna genomförs.

För att det strategiska valet ska kunna verkställas förutsätts att landskapsplanen bättre kan styra och påverka huvudprinciperna för samhällsstrukturen och trafiksystemet, att man har ett schema för när och hur planen ska genomföras och att man dimensionerar strukturen.

Strategiskt val 5.2

Relevant i markanvändningen är att minska behovet av pendling och transporter i anslutning till arbetsresor, fritid och olika tjänster.

Den nuvarande splittrade samhällsstrukturen ökar behovet av pendling och transporter. Med hjälp av regionplaneringen kan man minska detta behov som påverkar människors arbetsresor, fritid och tjänster.

Arbetsplatsernas tillgänglighet ska förbättras genom att de placeras nära invånarna och vid kollektivtrafikens knutpunkter. God planering bidrar till att belastningen på kollektivtrafiklinjerna fördelas jämnt. Speciell uppmärksamhet bör fästas vid resekedjor som består av gång, cykling och kollektivtrafik. Detta förutsätter fler projekt för byggandet av leder för lätt trafik samt ett tillräckligt stort

utbud av kollektivtrafikalternativ.

Kommunerna satsar på närmiljön. När näromgivningen är trivsamt, minskar behovet av pendling på fritiden. Välplanerade grönområden och nätverk av grönområden ökar trivselt i näromgivningen och minskar behovet av en sommarstuga eller en andra bostad.

Strategiskt val 5.3

Energilösningar inkluderas i områdesplaneringen.

I utarbetandet av landskapsplanen beaktas ekoefektiviteten och kraven i den sociala ekonomin och energihushållningen.

Samhällsstrukturen påverkar också byggnadernas uppvärmningssätt och -möjligheter. En tät samhällsstruktur möjliggör innovativa, nya och centraliserade uppvärmningssystem, t.ex. olika lösningar som baserar sig på jordvärme och solenergi, på sådana framtida bostadsområden som ligger långt ifrån det nuvarande fjärrvärmenätet. Det kan hända att fjärrvärme inte ens behövs då byggnadernas energieffektivitet ökar och spill- och gratisenergi utnyttjas effektivt. Genom att utveckla och öka avfallsförbränningen och avfallets fortsatta användning minskar man mängden avfall på avstjälningsplatserna och minskar dessutom behovet av avstjälningsplatser.

Strategisk målsättning 6

Nyland är Finlands första koldioxidneutrala landskap och en föregångare i anpassningen till klimatförändringen.

Klimatförändringen är ett mycket stort, globalt hot, och effekterna av denna kommer att återspeglas även i Nyland. För att kunna bromsa upp klimatförändringen krävs omfattande minskningar i utsläppen globalt sett, och man måste genast börja vidta åtgärder för att minska utsläppen. EU:s och Finlands mål är att minska växthusgasutsläppen med 20 procent före år 2020 jämfört med nivån år 1990. För att man ska uppnå målet i Nyland krävs att man lyckas minska utsläppen speciellt i fråga om energiförbrukningen i byggnader, i produktionen och förbrukningen av el och värme samt i markanvändningen och trafiken. Även inom industrin, lantbruket och avfallshanteringen ska utsläppen minskas.

Strategiskt val 6.1

Användningen av förnybara energiformer ökar och teknik utvecklas.

De förnybara energiformer som har störst potential att minska växthusgasutsläppen i Nyland är biomassa från skogar och åkrar samt vindenergi. För att kunna utnyttja dessa energiformer går man

in för att utveckla, kommersialisera och ta i bruk energieffektiv och utsläppssnål teknik som är ny eller som har utvecklats någon annanstans. Målet är också att den miljövänliga energitekniken ska bli ett betydande kompetensområde i Nyland. Utvecklingsåtgärder behövs inte enbart i energiproduktionen utan också i energiförbrukningen och -hushållningen.

Strategiskt val 6.2

Hållbart livscykel tänkande betonas i byggnadsbranschen.

Låg- eller nollenergilösningar är framtiden inom ny- och reparationsbyggande. För att uppnå detta krävs bl.a. att man utvecklar byggnadstekniken och ökar intressebevakningen. På så sätt kan man avlägsna flaskhalsar i lagstiftningen. De nuvarande systemen uppmuntrar inte byggarna/byggherrarna till livscykel tänkande, där investeringarna i energieffektiva lösningar i byggskedet kommer till nytta först för invånarna de kommande åren. Olika pilotprojekt för att anpassa oss till och bromsa upp klimatförändringen inleds.

Speciell uppmärksamhet fästs också vid naturförhållandena. Hanteringen av översvämningar och dagvatten integreras i planeringen och genomförandet av markanvändningen och byggandet.

5. Eventuella konsekvenser

Denna landskapsöversikt grundar sig på ett välfärdssamhälle och en stabil samhällsutveckling. Till de största osäkerhetsfaktorerna hör ekonomiska hot och miljörisker. Hösten 2008 drabbades världsekonomin av en svår finanskris. I slutet av året såg det ut som att också realekonomin var på väg in i en svår recession eller till och med en ordentlig depression. En stabil samhällsutveckling betyder att vi tar oss ur den nuvarande och eventuella framtida finanskriser med lindriga skador.

Landskapsöversikten är en översikt i allmänna drag. Dess konsekvenser bedöms utifrån hurdana utgångspunkter den ger för landskapsprogrammet och landskapsplanen.

De övergripande riktlinjerna i denna landskapsöversikt är tillväxtorientering och ekologisk hållbar-

het. Men i vilken mån konkurrerar de eller står i strid med varandra? Det finns inget entydigt svar på frågan. I vilket fall som helst har det gemensamma målet för denna landskapsöversikts strategiska målsättningar och strategiska val varit att minimera denna motstridighet. Också landskapsplanen och landskapsprogrammet bör sträva efter samma mål.

När landskapsöversiktens konsekvenser följs upp, har det kommande landskapsprogrammet och dess miljöbeskrivning en central roll. Riktlinjerna för regionstrukturen verkställs genom landskapsplanläggning. Då bedöms konsekvenserna på det sätt och med en sådan noggrannhet som förutsätts i markanvändnings- och bygglagen.

ISBN 978-952-448-297-4 ISSN 1236-679X (häftad)
ISBN 978-952-448-298-1 ISSN 1236-679X (PDF)

Uudenmaan liitto | Nylands förbund

Aleksanterinkatu 48 A | 00100 Helsinki
Alexandersgatan 48 A | 00100 Helsingfors | Finland
puh. | tfn +358 (0)9 4767 411 | fax +358 (0)9 4767 4300
toimisto@uudenmaanliitto.fi | www.uudenmaanliitto.fi

